

В І Д Г У К

офіційного опонента

на дисертаційну роботу Хаванової Марини Сергіївни

«Стратегічне управління фінансово-економічною безпекою підприємства (на прикладі автомобілебудівних підприємств)», подану до захисту на здобуття наукового ступеня кандидата економічних наук за спеціальністю 21.04.02 – економічна безпека суб'єктів господарської діяльності.

Актуальність дисертаційного дослідження

Процеси інтеграції та глобалізації суспільного економічного простору, зміна кон'юнктури вітчизняної економіки безпосередньо впливають на діяльність підприємств як відкриваючи нові ринки та надаючи нові можливості так і виступаючи носієм нових загроз та небезпек.

В існуючих економічних умовах питання стратегічного управління фінансово-економічною безпекою є безперечно актуальним та набуває нового економічного змісту та значення, як для підприємств, що працюють в автомобілебудівній галузі, так і для підприємств в інших секторах економіки України.

В промислово розвинених країнах автомобілебудування є однією із провідних галузей машинобудування, що активно впливає на високу стабільність та ефективність економічного розвитку, дає потужний імпульс динамічному зростанню економіки. У цьому контексті розвиток українського сектору автомобілебудування має значні потенційні перспективи для спрямування інвестиційних ресурсів. Своєчасне та комплексне застосування методології стратегічного управління в контексті фінансово-економічного планування, прогнозування та моделювання

спрямовані на прогнозування показників результативності та максимально ефективно використання інвестиційних ресурсів.

В цих умовах особливої актуальності набувають дослідження у сфері стратегічного управління фінансово-економічною безпекою підприємств, що адаптують провідні фінансово-економічні методи та моделі, формують нові підходи до розбудови та управління фінансово-економічною безпекою підприємств.

У зв'язку із зазначеним, безперечно актуальним є дисертаційне дослідження Хаванової М.С., присвячене питанню стратегічного управління фінансово-економічною безпекою підприємства на прикладі підприємств автомобілебудівної галузі.

Обґрунтованість результатів роботи та її зв'язок з науковими програмами та планами

Обґрунтованість результатів роботи підтверджується їх апробацією та впровадженням у практику діяльності підприємств, установ і організацій України. На нашу думку, запропоновані здобувачем підходи до стратегічного управління фінансово-економічною безпекою підприємств мають достатнє практичне і теоретичне значення.

Прикладне значення наукових результатів підтверджується використанням у діяльності таких органів та установ: Департамент автомобільного транспорту Міністерства інфраструктури України для моніторингу стану реалізації забезпечення фінансової стабільності та підвищення рівня забезпечення економічної безпеки (довідка № 25/1989-14 від 18.07.2014 р.); Департамент державної політики Міністерства інфраструктури України в галузі залізничного транспорту (довідка № 45/1069-14 від 07.07.2014 р.); АТ «УкрАВТО» для оптимізації досягнення визначених перспективних цілей у контексті формування та використання фінансово-ресурсного потенціалу підприємства та

підвищення рівня ефективності управлінських рішень (довідка № 691/16 від 12.06.2014 р.); ПАТ «Запорізький автомобілебудівний завод» для діагностики стратегії забезпечення фінансової стабільності з метою оптимізації стратегічного планування (довідка № 29/ЗППо від 23.06.2014 р.); виокремлений госпрозрахунковий підрозділ Іллічівський завод автомобільних агрегатів ПАТ «Запорізького автомобілебудівного заводу» для оптимізації досягнення визначених перспективних цілей у контексті формування та використання фінансово-ресурсного потенціалу підприємства та підвищення рівня ефективності управлінських рішень (довідка № 38/ЗППо від 12.06.2014 р.).

Робота здобувача над дисертацією проводилась у рамках відповідних планів науково-дослідної роботи кафедри управління фінансово-економічною безпекою Університету економіки та права «КРОК» за темою «Забезпечення захисту економічної безпеки держави та суб'єктів господарської діяльності в умовах євроінтеграції України» (номер державної реєстрації 0114U006338).

Основні наукові результати роботи

Найбільш суттєвими результатами, що визначають наукову новизну роботи є наступні:

1. Автором дисертаційного дослідження розроблено та запропоновано алгоритм використання багатокритеріальної моделі діагностики управлінських рішень підприємства, що дозволяє комплексно оцінювати показники ключових параметрів та критеріїв фінансово-економічної безпеки підприємства та прогнозувати їх подальші зміни (стор.147-149).

2. Опрацьовано та удосконалено методичні підходи до розробки моделі діагностики управлінських рішень для перевірки відповідності запланованих та фактичних значень ключових параметрів та критеріїв

контролю, що дають можливість комплексного багатокритеріального аналізу існуючої стратегії управління фінансово-економічною безпекою підприємства (стор. 112-120).

3. Проведено ґрунтовний аналіз підходів до формування системи параметрів багатокритеріальної моделі діагностики управлінських рішень автомобілебудівними підприємствами та визначено заходи коригування (стор. 100-110).

4. Розширено концептуальні підходи до аналізу показників ефективності управлінських рішень як складової стратегічного управління фінансово-економічною безпекою підприємства, що ґрунтуються на «точках фундаментального нагляду» - критеріях контролю стратегії управління фінансово-економічною безпекою підприємства (стор. 113).

5. Удосконалено теоретичні підходи до трактування понять «стратегічне управління фінансово-економічною безпекою підприємства», «стратегія управління фінансово-економічною безпекою підприємства», що є основою для розробки методичних засад забезпечення фінансово-економічної безпеки підприємства (стор. 37-38).

6. Комплексно застосовано методичні підходи до стратегічного управління фінансово-економічною безпекою підприємства. Здійснено обґрунтування необхідності діагностики ефективності реалізації стратегії управління фінансово-економічною безпекою підприємства, проведення оперативного аналізу та реалізації функції контролю за процесом стратегічного управління фінансово-економічною безпекою підприємства (стор. 40-53).

7. Автором проведено глибокий ґрунтовний аналіз сучасного стану та тенденцій розвитку світової автомобілебудівної індустрії, а також сучасного стану автомобілебудівної галузі України. Визначено та наведено основні фінансово-економічні показники їх операційної та інвестиційної діяльності та ефективності (стор. 70-85).

8. Здійснена комплексна систематизація складових та характеристики стану автомобілебудівної галузі України, визначено позиції цієї галузі на світовому ринку, проведено оцінювання впливу цієї галузі на економіку України та визначено подальші перспективи діяльності (стор. 85-98).

Достовірність і повнота викладу основних положень дисертації

Положення дисертаційної роботи мають достатній ступінь достовірності, що забезпечено широким узагальненням наукових праць вітчизняних і зарубіжних фахівців з питань управління фінансово-економічною безпекою підприємств, застосуванням сучасних методів дослідження.

У роботі наведений детальний аналіз стану автомобілебудівних підприємств у сучасному світовому та вітчизняному конкурентному середовищі, застосовано методичні підходи до розробки моделі діагностики управлінських рішень, розроблено алгоритм використання багатокритеріальної моделі діагностики управлінських рішень підприємства, зроблені висновки щодо причин та умов, які впливають на процес стратегічного управління фінансово-економічною безпекою підприємств (стор. 160-164). Робота виконана на базі ґрунтовного аналізу чинної нормативної бази, положень світової економічної теорії, теорії стратегічного управління, теорії економічної безпеки, офіційної статистичної та спеціальної інформації.

За результатами дослідження автором опубліковано 16 наукових праць, загальним обсягом 4,5 д.а., з них 5 – у наукових фахових виданнях, що входять до міжнародних баз цитування (1,7 д.а.), 2 – у інших наукових фахових виданнях (0,7 д.а.), 9 – в інших виданнях (2,1 д.а.).

Дискусійні положення та зауваження до змісту дисертації

Разом із позитивними сторонами дослідження, необхідно визнати, що автору не вдалося уникнути окремих упущень та дискусійних положень.

1. У підрозділі 1.3. бажаним було б більш повне виокремлення особливостей, теоретичних основ, концептуальних засад стратегій та стратегічного управління фінансово-економічною безпекою підприємств (стор. 53-66).

2. Підрозділи 2.1. та 2.2. роботи значно обтяжені статистичними та математичними даними, що не мають прямого відношення до стану та рівня фінансово-економічної безпеки та стратегій управління фінансово-економічною безпекою автомобілебудівних підприємств (стор. 71-98).

3. У підрозділі 2.3. для оцінювання рівня фінансово-економічної безпеки згідно «принципу неперервності діючого підприємства», доцільним було би використання вибіркового фінансових коефіцієнтів вітчизняних підприємств а не провідних закордонних компаній (стор. 107,108).

4. У підрозділі 3.1. було би бажаним більш чітко виокремлення, визначення стратегічних альтернатив, варіантів стратегій управління фінансово-економічною безпекою автомобілебудівних підприємств, за якими дисертантом визначалися коефіцієнти відхилення запланованих та фактичних значень, як для первинної, так і для компромісної моделі діагностики управлінських рішень підприємства (стор 112-119).

5. У підрозділі 3.2. запропонований автором розрахунок «Багатокритеріальної моделі діагностики управлінських рішень» із розрахунком відхилення запланованих та фактичних значень ключових параметрів та критеріїв, є безперечно важливим на концептуальному та методологічному рівнях, проте є обтяженим розрахунковими даними, що

суттєво ускладнює практичне застосування цієї моделі для діагностики управлінських рішень вітчизняних підприємств (стор. 120-144).

6. Неоднозначним та дискусійним є питання коректності спільного аналізу фінансово-економічних показників стратегій провідних світових та українських компаній із автомобілебудування, (підрозділ 3.2.) оскільки вони мають різне внутрішнє та зовнішнє середовище, умови доступу до фінансових ресурсів, вартість цих ресурсів, характер небезпек та загроз фінансово-економічній безпеці та інших факторів (стор. 129).

7. Головне зауваження можна сформулювати як необхідність більш глибокого розширеного та комплексного опрацювання напрямів підвищення ефективності стратегічного управління фінансово-економічною безпекою вітчизняних підприємств (стор. 146-157).

Разом із тим, зазначені зауваження носять рекомендаційний характер і не мають суттєвого впливу на загальне позитивне враження від дисертаційного дослідження.

Відповідність дисертаційної роботи установленим вимогам

Зміст і оформлення дисертації та автореферату відповідають вимогам МОН України до кандидатських дисертацій. Робота є закінченим дослідженням, результати якого вирішують важливе науково-практичне завдання яке полягає в теоретичному обґрунтуванні та побудові моделі діагностики управлінських рішень для вдосконалення фінансово-економічної безпеки підприємства.

Результати дослідження є обґрунтованими і достовірними, їх можна використовувати у подальших дослідженнях з цієї проблематики, а також у практиці управління фінансово-економічною безпекою суб'єктів господарської діяльності. Дисертаційну роботу викладено в логічній послідовності, науковим стилем. Публікації по темі дисертації достатньо

повно відбивають її основний зміст. Зміст автореферату є ідентичним основним положенням дисертації.

Загальний висновок

Подана до захисту дисертаційна робота Хаванової Марини Сергіївни на тему: «Стратегічне управління фінансово-економічною безпекою підприємства (на прикладі автомобілебудівних підприємств)», є завершеною кваліфікаційною науковою працею, що виконана самостійно, в якій особисто автором одержані нові науково обґрунтовані результати, які вирішують конкретне наукове завдання.

Дисертаційна робота відповідає вимогам МОН України до кандидатських дисертацій, що містяться у п.п. 9, 11, 12, 13 «Порядку присудження наукових ступенів і присвоєння вченого звання старшого наукового співробітника», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України № 567 від 24.07.2013 року, а її автор – Хаванова Марина Сергіївна – заслуговує на присудження наукового ступеня кандидата економічних наук за спеціальністю 21.04.02 – економічна безпека суб'єктів господарської діяльності.

Офіційний опонент:

Заступник директора з економіки,
ТОВ «Ст-Груп»
Кандидат економічних наук

О.С. Кириченко

Підпис Кириченко О.С. засвідчую,
Генеральний директор ТОВ «Ст-Груп»

В.Б. Богомолів

«5» жовтня 2015 року